

SPOTKANIE KICK-OFF RENCOP W POLSCE – W RAMACH PROJEKTU CO2MMUNITY

W dniu 6 września 2018 r. w Warszawie odbyło się spotkanie inauguracyjne partnerstwo RENCOP¹ w ramach projektu Co2mmunity² współfinansowanego z programu INTERREG Baltic Sea Region 2014-2020.

I. NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI I POSTANOWIENIA ZE SPOTKANIA:

- powołano grupę roboczą RENCOP – grupę o otwartej formule, do której dołączyć mogą praktycy, eksperci, przedstawiciele inicjatyw i klastrów energii oraz wszyscy zainteresowani rozwojem i prowadzeniem projektów opartych o lokalny potencjał energetyczny,
- celem współpracy w ramach grupy jest dyskusja analityczna nad najważniejszymi zagadnieniami problematycznymi w rozwoju projektów energetyki obywatelskiej w Polsce (głównie w formule lokalnych rynków energii tj. klastry energii),
- wnioski ze współpracy i spotkań RENCOP mają zostać przełożone na opracowania, narzędzia, podręczniki przygotowywane w ramach projektu Co2mmunity, a w konsekwencji na widoczne zmiany systemowe, regulacyjne, organizacyjne sektora w Polsce,
- opracowania i wnioski sygnowane są partnerstwem RENCOP oraz współpracą z ekspertami grupy,
- spotkania grupy będą się odbywały co pół roku. Prowadzona jest stała identyfikacja nowych interesariuszy oraz ekspertów, o których rozszerzana może być grupa,
- tematy spotkań mają odpowiadać na zidentyfikowane zapotrzebowanie sektora i uczestników RENCOP. Podczas pierwszego spotkania zidentyfikowano następujące, kluczowe obszary:
 - funkcjonowanie klastra energii w systemie elektroenergetycznym – współpraca z OSD, prawa i obowiązki koordynatora klastra wynikające z Prawa Energetycznego,
 - komunikacja społeczna w lokalnych projektach energetycznych i angażowanie społeczności lokalnych,
 - zmiany legislacyjne ułatwiające tworzenie i zarządzanie klastrami,
 - źródła i zasady finansowania,
 - wzorcowe modele klastrów energii – wytyczne dla interesariuszy, jak przejść z inicjatywy do fazy rozwoju klastra,
- każdorazowo do podejmowanego tematu, do dyskusji zapraszani będą eksperci w powyższych obszarach kompetencji. Propozycje to: Konfederacja Lewiatan, Związek Banków Polskich, NFOŚiGW, PTPIREE, OSD, Ministerstwo Energii, URE, inni,
- wnioski i wypracowane materiały zostaną zaprezentowane właściwym organom. Informacje o działalności RENCOP będą relacjonowane w mediach społecznościowych oraz branżowych.

¹ z ang. *Renewable Energy Cooperative Partnership*

² Co-producing and co-financing renewable community energy projects

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele:

- Konfederacji Lewiatan,
- Fundacji im. Heinricha Bölla,
- Klastra Energy Region „Michałowo”
- Klastra Energii „Kraina Jeziorki”,
- Białogardzkiego Klastra Energii,
- Klastra Zielony Pierścień Tarnowa,
- Kwidzyńskiego Klastra Energii,
- Fundacji na rzecz Energetyki Zrównoważonej.

II. SZCZEGÓŁY PRZEBIEGU SPOTKANIA KICK-OFF RENCOP:

Celem spotkania było:

- zapoznanie z projektem Co2mmunity oraz założeniami grupy roboczej RENCOP,
- dyskusja nad dotychczasowym funkcjonowaniem klastrów energii – dobre praktyki, wnioski z rynku, obszary wymagające podjęcia działań,
- określenie obszarów współpracy grupy roboczej RENCOP, zakresu tematycznego kolejnych spotkań oraz proponowanej grupy eksperckiej,
- ustalenie założeń organizacyjnych.

Wystąpienia prezentacyjne spotkania obejmowały:

- projekt Co2mmunity, RENCOP i pierwsze wyniki z analizy sektora energetyki obywatelskiej w Polsce – Magdalena Karlikowska, Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej,
- Klaster Energy Region Michałowo – Daniel Raczekiewicz, IEN Group,
- Klaster Energii „Kraina Jeziorki” – Hanna Magdziarz, Urząd Miasta i Gminy Piaseczno,
- Klaster Energii Zielony Pierścień Tarnowa – Adam Flaga, Lokalna Grupa Działania Zielony Pierścień Tarnowa.

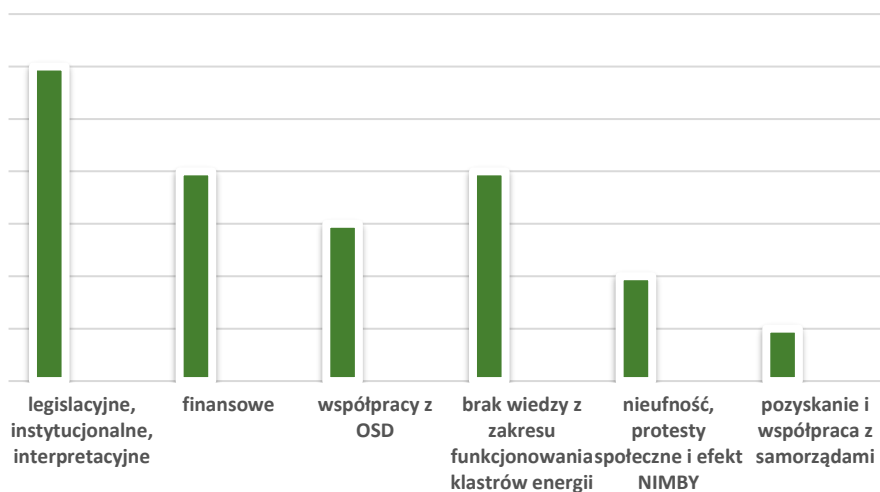
Prezentacje trzech klastrów energii – odmiennych modeli, różnych doświadczeń i stopnia zaawansowania, ale równie inspirujących koncepcji projektów – były zaczątkiem do dyskusji merytorycznej ekspertów nad obecnym funkcjonowaniem sektora klastrów energii oraz rozwojem energetyki obywatelskiej w Polsce. Przebieg dyskusji oparty był na wstępnych wynikach analizy wykonanej w ramach projektu Co2mmunity, polegającej na ocenie opinii, motywów, doświadczeń i problemów uczestników klastrów energii.

Zgodnie z jej wynikami wśród bodźców motywujących inicjowanie klastrów energii wskazywano przede wszystkim możliwość rozwoju regionu oraz pojawienie się lokalnych korzyści jak: pobudzenie gospodarki, budowa niezależności energetycznej, poprawa jakości zasilania, wzrost bezpieczeństwa energetycznego, oszczędności oraz poprawa jakości powietrza. Konkurs Ministerstwa Energii na Pilotażowy Klaster Energii był dodatkowym motorem przyspieszającym działania.

Badanie wykazało, że największą barierą, a jednocześnie wyzwaniem, przed którym stoją klastry są kwestie legislacyjne, instytucjonalne i interpretacyjne. Innymi wskazywanymi ograniczeniami były bariery finansowe. Dużym utrudnieniem jest brak wcześniejszych doświadczeń z zakresu funkcjonowania tego rodzaju projektów. Inne bariery to: współpraca z OSD, niska świadomość społeczna o OZE, sprzeciwianie się nowym projektom, ale także pozyskanie i współpraca z samorządami.

Wykres 1. Motywy – głos klastrów energii na podstawie badania kwestionariuszowego Co2mmunity.

Wykres 2. Bariery – głos klastrów energii na podstawie badania kwestionariuszowego Co2mmunity

Dyskusja ekspercka w czasie spotkania pozwoliła na konfrontację i w ostateczności wykazanie spójności pomiędzy zebranymi wynikami a doświadczeniami obecnych. Poniżej podsumowanie barier:

- **finansowe**

Brak środków na rozwój i prowadzenie projektów to kluczowe wyzwanie, przed którym stoją klastry energii w Polsce. Wśród podnoszonych barier wymieniane są trudności z uzyskaniem kredytu na projekty związane z OZE, zawiłe wymogi i procedury kredytowe oraz problemy z uzyskaniem środków dotacyjnych (problem istniejącej linii demarkacyjnej pomiędzy dofinansowaniem z Regionalnych Programów Operacyjnych, a Programem Operacyjnym

Infrastruktura i Środowisko). Podczas dyskusji wskazano dwie możliwości usprawnienia rozwoju klastrów: wskazanie klastrów energii jako działania strategicznego w NFOŚiGW, co pozwoliłoby na priorytetyzację finansowania oraz przeniesienie wolnych lub niewykorzystanych środków z innych obszarów na działania związane z klastrami.

- **legislacyjne, instytucjonalne i interpretacyjne**

Definicja klastra wprowadzona została do polskiego porządku prawnego ustawą z dnia 22 czerwca 2016 r. *o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw*, jednak środowisko klastrów energii nadal wskazuje na brak spójności interpretacyjnych. Wymaga to konieczności korekt legislacyjnych, które będą obejmowały w sposób spójny ustawodawstwo i unormowanie funkcjonowania lokalnych rynków energii, współpracy pomiędzy OSD a klastrami energii. Jednym z kluczowych zagadnień jest możliwość tworzenia indywidualnych, lokalnych sieci elektroenergetycznych.

- **brak wiedzy z zakresu funkcjonowania klastrów energii**

Projekty energetyki obywatelskiej w Polsce w formie klastrów energii to jeden z elementów transformacji energetycznej. Stosunkowo nowa idea nadal wiąże się z brakiem doświadczeń, modeli i dobrych praktyk. Niezbędnym wydaje się prowadzenie platformy wymiany wiedzy między inicjatywami oraz wspólna praca na rzecz pokonywania barier. W ramach projektu Co2mmunity opracowany zostanie dedykowany dla krajowych interesariuszy podręcznik inicjowania i prowadzenia tego rodzaju projektów.

- **społeczne**

Mimo wysokiego poziomu zaangażowania zaprezentowanych na spotkaniu przykładów energetyki obywatelskiej, nadal wskazuje się na niski poziom świadomości, akceptacji i odpowiedzialności mieszkańców w zakresie podjęcia działań na rzecz ochrony klimatu, efektywności energetycznej i ochrony środowiska, a w konsekwencji na rzecz angażowania społeczności w lokalne projekty energetyczne. W tej kwestii niezbędne są kampanie edukacji i promocji poświęcone energetyce obywatelskiej, wymiernym korzyściom oraz odnawialnym źródłom energii.

R.EN.CO.P

Renewable ENergy COoperative Partnership

Odpowiedzią na powyższe bariery będzie praca w ramach grupy roboczej RENCOP. Stały i aktywny głos klastrów w RENCOP da szansę na stworzenie preferowanych warunków dla rozwoju sektora energetyki obywatelskiej w Polsce oraz przełożenie wniosków w przewodniki i wytyczne dedykowane dla interesariuszy.

Terminy i tematy następnych spotkań zostaną opublikowane na stronach internetowych www.fnez.pl, www.co2mmunity.eu oraz rozesłane bezpośrednio do interesariuszy. W przypadku dodatkowych pytań, chęci włączenia się w prace RENCOP, propozycji tematycznych zapraszamy do kontaktu:

Magdalena Karlikowska, 693-694-995, mk@fnez.pl